

SUOMEN PYSYVÄ EDUSTUSTO EU:SSA
Bryssel
EUE

Ref. Ares(2010)978438 - 21/12/2010

EUE7119-33

14.12.2010

Euroopan komissio
Terveys- ja kuluttaja-asioiden pääosasto
Yksikkö C6
B-1049 Bryssel

Viite
933934059101234810

Asia

Suomen vastaus; Julkinen kuuleminen tupakkatuotedirektiivin 2001/37/EY mahdollisesta uudelleentarkastelusta

Suomen pysyvä edustusto toimittaa ohessa sosiaali- ja terveysministeriön sekä Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunnot koskien yllä esitettyä asiaa.

Marja Rislakki
Pysyvän edustajan sijainen

Liitteet

Sosiaali- ja terveysministeriön kirje, 8 sivua
Ahvenanmaan maakuntahallituksen kirje, 2 sivua

Reetta Siukola
Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
00023 STATSRÅDET

Hänvisning

Landskapsregeringen ställningstagande med
anledning av den pågående konsultationen
rörande tobaksdirektivet 2001/37/EG.

Kontaktperson

Andreas Dahlén

Ärende

**LANDSKAPSREGERINGENS STÄLLNINGSTAGAN-
DE MED ANLEDNING AV DEN PÅGÅENDE KON-
SULTATIONEN RÖRANDE TOBAKSDIREKTIVET
2001/37/EG.**

Ålands landskapsregering stöder alternativ 1 med förbehåll att konkurrensneutralite-
ten på Östersjön återställs genom att försäljning av snus ombord på fartyg på svenskt
territorialvatten tillåts. Landskapsregeringen kan även stöda alternativ 2. Däremot mot-
sätter sig landskapsregeringen alternativ 3.

**1) Är problembeskrivningen korrekt? Om inte, vänligen förse kommissionen med
kommentarer och bevis.**

Landskapsregeringen angav i ett brev till Europeiska kommissionen den 10 Septem-
ber 2007 (Brev 77 K16 10/09/2007) att förbudet av snusförsäljning på fartyg registrera-
de i landskapet Åland kan inverka negativt på den åländska ekonomin. I brevet konsta-
terade landskapsregeringen *"en sådan utveckling där infrastrukturell kärnverksamhet
överförs till näraliggande ekonomier, ökar sårbarheten för åländskt näringsliv och där-
igenom också för landskapets ekonomi. En direkt följd skulle dessutom bli att beskatt-
ning och skatteinkomster överförs till svenska offentliga subjekt, vilket skulle medföra
skatteinkomstbortfall för landskapet och dess kommuner"*. Nyligen publicerade uppgif-
ter av Ålands Statistik och Utrednings Byrå (ÅSUB)¹ visar att dessa farhågor delvis har
besannats.

Enligt preliminära uppgifter från ÅSUB över den ekonomiska situationen på Åland
kommer landskapets BNP-tillväxt att vara negativ 2008, 2009 och 2010. Även om den
globala konjunktturnergången inverkar, är huvudorsaken utflaggningen av färj- och pas-
sagerartonnage. Utflaggningarna av fartyg ger enligt ÅSUBs bedömning en gradvis sti-
gande förlust av statsskatt. Förutom förlusten av skattemedel innebär utflaggningarna
även sänkta lönenivåer för åländska sjöanställda, vilket i sin tur innebär en minskad ef-
terfrågan i den åländska ekonomin. ÅSUB beräknar att utflaggningens inverkan på

¹ ÅSUB Rapport 2010:2

landskapets BNP år 2008 var -2 % och år 2009 hela -6%. Detta innebär att den uppskattade nedgången i BNP år 2008 motsvarar ca 23 miljoner Euro, år 2009 ca 68 miljoner euro². ÅSUB understryker även i en rapport om det allmänna konjunkturläget hösten 2009 att landskapet sannolikt haft en svag positiv tillväxt 2008-2010 utan utflaggningen av färj- och passagerartonnage.

Det statistiska underlaget påvisar även att utflaggningen haft betydande effekter på kommunernas ekonomi. Under perioden 2008-2009 flaggades två fartyg ut med hänvisning till snusförsäljningsförbudet. På dessa fartyg har andelen anställda ålänningar sjunkit från 66 % år 2008 till 37 % år 2009. Samtidigt har de ombordanställda ålänningarnas andel av de totala förvärvsinkomsterna minskat från 2,5 % år 2008 till 2,0 % år 2009. Då de åländska kommunerna i huvudsak finansieras av skatteintäkter har utflaggningen av tonnage påverkat kommunernas ekonomi negativt.

Landskapsregeringen konstaterar att den idag tillåtna försäljning av snus som bedrivs på Östersjön sker på svenskt territorialvatten ombord på fartyg registrerade i Sverige. En betydande del av denna försäljningen sker på rutter på vägen till Sverige. Enligt uppgifter som landskapsregeringen tagit del av återvänder följaktligen uppemot 90 procent av den totala snusförsäljningen till den svenska marknaden. Samtidigt visar en undersökning gjord av tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården att den genomsnittliga ransonen för de som tar in snus till Finland uppgår till 20 dosor³ per person. Därför anser landskapsregeringen att mängden snus som läcker ut på den inre marknaden ska betraktas som försumbar.

Landskapsregeringen anser att nuvarande rättsläge rörande snusförsäljning på Östersjön inte överensstämmer med unionens principer rörande konkurrensneutralitet. Följaktligen anser landskapsregeringen att det föreligger anledning att problembeskrivningen beaktar de ekonomiska konsekvenserna av snusförbudet.

2) Från ditt perspektiv, vilken av åtgärderna kan lösa problemet på bästa sätt?

Statistikunderlaget från ÅSUB påvisar att utflaggningen av i synnerhet passagerartonnage haft betydande återverkningar inom landskapet. Underlaget fastställer dock inte huvudorsaken till utflaggningen däremot råder det enighet bland aktörer på marknaden att förbudet mot försäljning av snus på fartyg som är registrerade i landskapet utgör en bidragande orsak till den negativa utvecklingen. Därför anser landskapsregeringen att det föreligger skäl att återställa konkurrensneutraliteten på Östersjön.

Mot bakgrund av det anförda anser landskapsregeringen att snusförsäljning ombord på fartyg som trafikerar Sverige ska tillåtas på svenskt territorialvatten. Landskapsregeringen understryker följaktligen vikten av en konkurrensneutral lösning på förestående problemformulering.

3) Finns det ytterligare åtgärder som kan lösa problemen?

Landskapsregeringen har tidigare konstaterat att rådande rättsläge har orsakat landskapet ekonomisk skada. Av denna anledning kan landskapsregeringen stöda att förbudet mot utsläppande av snus på den inre marknaden som anges i artikel 8 upphävs.

Lantråd

Viveka Eriksson

Finansminister

Mats Perämaa

² År 2007 var bruttonationalprodukten till marknadspris 1138,2 miljoner Euro.

³ En dosa kan innehålla 10 gram, 24 gram eller 45 gram snus.

14.12.2010

Suomen vastaus; Julkinen kuuleminen tupakkatuotedirektiivin 2001/37/EY mahdollisesta uudelleentarkastelusta

Viite: 933934059101234810

Vuodelta 2001 peräisin oleva tupakkatuotedirektiivi (2001/37/EY) on Euroopan tupakkapolitiikan ja -sääntelyn avaininstrumentti. Suomi yhtyy käsitykseen siitä, että uudet tutkimustulokset ja muuttuvat kansainväliset markkinaolosuhteet edellyttävät direktiivin toimivuuden arviointia ja uudistamista. Direktiivin tehtävänä on turvata sisämarkkinoiden asianmukainen toimivuus ja korkeatasoinen terveydensuojelu. Direktiivi ei toimi tyydyttävästi tältä osin.

Direktiiviin itseensä on sisällytetty aktiivisen uudistamisen velvoite. Direktiivin johdannon kohdassa 29 todetaan, että tupakkatuotteiden alalla tapahtuva tekninen ja tieteellinen kehitys edellyttää direktiivin säännösten ja sen soveltamisen säännöllistä uudelleen arviointia. Tätä tarkoitusta varten komissio antaa joka toinen vuosi 11 artiklan mukaisen kertomuksen direktiivin soveltamisesta sekä sisällyttää siihen tarpeellisiksi katsomansa muutosehdotukset.

Tässä vastauksessa esitetyt kannat ovat alustavia näkemyksiä komission konsultaatiomuistiossa esitettyihin tupakkatuotedirektiivin uudistamisvaihtoehtoihin.

Suomi kannattaa:

- tupakkatuotteiden pakkauksia ja saatavuutta koskevan sääntelyn kiristämistä muun muassa ottamalla käyttöön generiset vähittäismyyntipakkaukset ja pakolliset kuvavaroitukset sekä kieltämällä internet- ja automaattimyyntin ja tuotteiden esilläpidon vähittäismyyntissä
- yhteisen ainesosien raportointiformaatin sekä yhteisen ainesosalistan käyttöönottoa
- tupakkatuotedirektiivin alan laajentamista kattamaan uudet suussa käytettävän tupakan muodot, yrttisavukkeet ja sähkösavukkeet
- savuttomien tupakkatuotteiden kieltämistä.

Suomi vastustaa nuuskan maahantuonnin ja myynnin kiellon poistamista.

Suomen tupakkalakia (693/1976) on muutettu vuonna 2010 (muutossäädös 698/2010). Lain uutena tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden käytön loppuminen. Lakiin tehdyt muutokset ovat omiaan entisestään rajoittamaan tupakan kulutusta Suomessa. Maamme tupakkalainsäädäntö on Euroopan tehokkaimpia ja on suuntaa antava myös direktiivin muutostyölle.

Kansallisen tupakkalakinsa mukaisesti Suomi ehdottaa, että myös direktiivin johdanto-osassa tavoitteeksi asetettaisiin tupakkatuotteiden käytön loppuminen.

Suomi katsoo, että tupakkatuotteita ei tule käsitellä unionin oikeudessa tavanmukaisina kulutushyödykkeinä. Yhteistä tupakkatuotesääntelyä tulee kehittää etenkin terveyden suojelun näkökulmasta, ja maiden tulee jatkossakin voida ottaa käyttöön pidemmälle meneviä rajoituksia, jos ne ovat tarpeellisia terveyden suojelemiseksi. Suomi ei voi hyväksyä sellaista harmonisoivaa lainsäädäntöä, joka vie kehitystä taaksepäin.

EU ja sen jäsenmaat ovat yhtä lukuun ottamatta WHO:n tupakoinnin torjuntaa koskeva puitesopimuksen (FCTC) osapuolia. On siten selvää, että puitesopimuksen ja sen toimintasuositusten toimeenpano tulee ottaa huomioon direktiiviudistuksessa. Erityisen kannatettavina pidämme sellaisia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan tehokkaammin ehkäistä lasten ja nuorten tupakointikokeiluja ja tupakkatuotteiden käytön aloittamista.

Direktiivin ala

Suomi kannattaa vaihtoehtoa 2, eli tupakkatuotedirektiivin alan laajentamista kattamaan muun muassa uudet nikotiinia sisältävät tuotteet, yrttisavukkeet ja sähkösavukkeet.

Konsultaatiomuistiossa todetaan, että tietyt nikotiinia sisältävät tuotteet sekä tupakkaa sisältämättömät poltettavat tuotteet kuten esimerkiksi sähkösavukkeet, nikotiinia sisältävät elintarvikkeet ja yrttisavukkeet eivät kuulu tupakkatuotedirektiivin alaan. Myös jäsenmaiden niitä koskeva lainsäädäntö vaihtelee. Muistiossa annetaan kaksi sääntelyvaihtoehtoa:

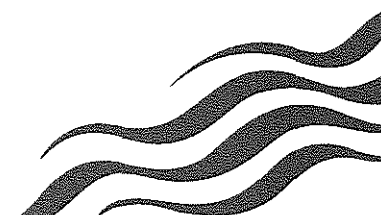
1 – Ei muutosta

2 – Direktiivin alan laajentaminen: Direktiivi kattaisi myös uudet suussa käytettävän tupakan muodot, yrttisavukkeet ja sähkösavukkeet sikäli, kun ne eivät kuulu jonkin muun EU-sääntelyn alaan.

Suomen tupakkapoliittisen linjauksen mukaan uusien tupakkatuotteiden ja erilaisten nikotiinituotteiden tuotekehittelyyn suhtaudutaan kielteisesti. Linjauksen mukaisesti tällaisten tuotteiden markkinointi ja tarjonta tulisi estää, sillä laajentuvat nikotiinimarkkinat muodostavat aina riskin kansanterveydelle.

Kuluttajan kannalta olisi selkeintä, jos kaikki tupakkaa tai nikotiinia sisältävät tuotteet sekä terveyshaittoja aiheuttavat tupakan vastikkeet, lukuun ottamatta tupakasta vieroituksen korvaushoitovalmisteita, kuuluisivat tupakkasääntelyn alaan.

Sähkösavukkeiden osalta nikotiinia sisältäviä patruunoita on pidetty Suomessa lääkkeenä, joten niitä ei ole saanut markkinoida eikä myydä ilman lääkkeen myyntilupaa. Yksityishenkilö on kuitenkin voinut tilata valmisteita toisesta ETA-maasta Suomeen. EU:ssa markkinoilla olevat nikotiinia sisältävät patruunat on valmistettu ilman tiukkoja laatuvaatimuksia, eikä niiden todellista koostumusta, vaikutustapaa tai käytöstä aiheuttavia haittoja ole selvitetty. Ei esimerkiksi tarkasti tiedetä sitä, miten paljon nikotiinia imeytyy vereen sähkösavuketta käytettäessä tai mitä riskejä irrallisen nikotiinipatruunan käsittelyyn liittyy.

Nikotiinia sisältävä sähkösavuke tulee näkemyksemme mukaan sisällyttää tupakkadiirektiivin alaan. Sähkösavukevalmisteilla tulisi olla harmonisoidut laatuvaatimukset ja pakkauksissa samankaltaisia varoituksia kuin tavallisissa tupakkatuotteissa. Yhden patruunan nikotiinipitoisuudelle tulisi säätää enimmäisraja.

Uusien nikotiinia sisältävien tuotteiden, esimerkiksi nikotiinijuomien, sisällyttäminen tupakkatuotedirektiivin alaan on kannatettavaa, sillä näihin liittyy tupakkatuotteiden kaltaisia terveysriskejä. Myös nikotiinia sisältämättömissä tuotteissa, kuten yrttisavukkeissa, voi olla terveydellisiä riskejä, joista kuluttajat eivät ole tietoisia. Näihin tuotteisiin voi myös liittyä mielikuva niiden vaarattomuudesta. Tuotteiden sisältämät ainesosat tulisi tutkia ja varoittaa kuluttajia niiden vaikutuksista.

Pidämme erityisen tärkeänä sitä, että jäsenvaltiolla on direktiiviä pidemmälle meneviä mahdollisuuksia säätää kyseisistä tuotteista omassa lainsäädännössään. Esimerkiksi sähkösavukkeiden osalta nikotiinipatruuna on luokiteltu Suomessa lääkkeeksi, ja sen myyminen vaatii luvan. Mielestämme on tärkeää, etteivät tällaiset kansalliset tehokkaat sääntelykeinot vaaranna direktiivin tehtävien muutosten myötä.

Savuttomat tupakkatuotteet

Suomi vastustaa vaihtoehtoa 2, eli nuuskan maahantuonnin ja myynnin kiellon poistamista. Suomi kannattaa nuuskan osalta vaihtoehtoa 1 sekä vaihtoehdon 3 mukaisesti kaikkien muiden savuttomien tupakkatuotteiden kieltämistä.

Nykyinen sääntely kieltää nuuskan myynnin ja maahantuonnin, mutta sallii muut savuttomat tupakkatuotteet (esim. purutupakka). Ne aiheuttavat poltettavien tupakkatuotteiden tavoin riippuvuutta ja osin samoja ja osin myös muita terveyshaittoja. Tutkimustieto ei tue nuuskan käyttöä tupakoinnin (savukkeiden polttamisen) lopettamisen tukena. Muistiossa annetaan kolme vaihtoehtoa:

1 – Ei muutosta

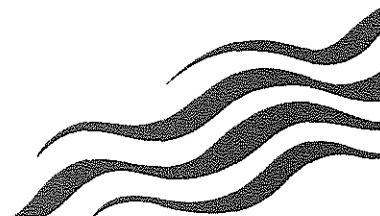
2 – Nuuskakellon poistaminen: Myös nuuska olisi vapaasti saatavilla EU:n alueella.

3 – Kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden kieltö: Nuuskan tavoin myös muut savuttomat tupakkatuotteet kiellettäisiin.

Savuttomilla tupakkatuotteilla tarkoitetaan muun muassa suussa käytettävää nuuskaa, erilaisia purutupakan muotoja ja nenänuuskaa. Näistä vain ensimmäinen on EU:n alueella Ruotsia lukuun ottamatta kielletty.

Suomi pitää tärkeänä, että suussa käytettävän nuuskan osalta sääntelyä ei muuteta. Vastustamme siten vaihtoehtoa 2 eli nuuskan maahantuontikiellon ja myyntikiellon poistamista. Nuuskan myynnin ja maahantuonnin vapauttaminen olisi myös vastoin Suomen tupakkalain tavoitetta.

Direktiiviuudistuksen yhteydessä on kuitenkin selvitettävä Itämeren laivaliikenteessä tapahtuvan nuuskan myynnin taloudelliset vaikutukset sekä kilpailuneutraliteetin to-

teutuminen. Lisäksi yksityisen maahantuonnin salliminen Suomen nykyisen tupakkalain rajoitusten mukaisesti tulee jatkossakin olla mahdollista.

Muiden suussa käytettävien tuotteiden kuten purutupakan käyttö on marginaalista. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että niin uusia kuin vanhoja savuttomia tupakkatuotteita kehitetään kasvavassa määrin tupakoinnin vähentymisen ja savuttomien ympäristöjen laajenemisen myötä.

Suomi katsoo, että muiden savuttomien tupakkatuotteiden elinkeinotoiminnassa tapahtuva maahantuonti ja myynti tulee kieltää koko EU:n alueella vielä tässä vaiheessa, kun niiden markkinaosuus ja käyttäjäkunta ovat varsin pieniä. Savuttomien tupakkatuotteiden kieltäminen on myös Suomen tupakkapoliittisen tavoitteen mukaista.

Kuluttajille annettavat tiedot

Suomi kannattaa pääsääntöisesti vaihtoehtoja 2 ja 3, jotka eivät sulje toisiaan pois. Näihin liittyen ehdotuksia pakollisista kuvavaroituksista, geneeristen vähittäismyyntipakkausten käyttöönotosta sekä haitta-ainemäärien korvaamisesta yleisvaroituksella voidaan pitää erittäin kannatettavina. Vesipiipuissa on syytä ottaa käyttöön terveysvaroitukset. Sen sijaan vähittäismyyntipakkauksen sisään asetettavia materiaaleja ei katsota tarpeellisiksi.

Komission muistiossa todetaan, että osa jäsenmaista on ottanut käyttöön suositusten mukaisesti tupakkapakkausten kuvalliset terveysvaroitukset ja osa ei. Tämä lisää epäyhtenäisyyttä markkinoilla. Tupakkapakkauksen mainonnallisuutta, esimerkiksi värihin sisältyviä viestejä tai grafiikkaa, ei käsitellä direktiivissä. Pakkauksissa olevat haitta-aineiden (terva, nikotiini, häkä) määriä koskevat merkinnät on nähty harhaanjohtavina. Direktiivi ei myöskään määrää varoitusmerkintöjä vesipiippuihin. Muistiossa annetaan kolme vaihtoehtoa:

1 – *Ei muutosta*

2 – *Kuluttajalle annettavien tietojen parantaminen.*

2a – Kuvalliset varoitukset pakollisiksi

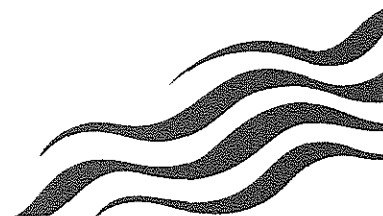
2b – Haitta-aineiden määrien korvaaminen yleisvaroituksella

2c – Haitallisia aineita koskevien lisätietojen antaminen pakkauksen sisällä

2d – Terveysvaroitukset vesipiippuihin

3 – *Geneeristen pakkausten käyttöönotto.* Pakkaus olisi yksivärinen, kooltaan standardoitu ja saisi pakollisten merkintöjen lisäksi sisältää vain tuotenimen ja pakkauskoon.

Suomi kannattaa haitta-aineiden määrien korvaamista yleisvaroituksilla. Tutkimukset ovat osoittaneet, että haitta-ainetiedot ovat harhaanjohtavia ja saattavat antaa kuluttajalle mielikuvan siitä, että tietty tupakkatuote olisi vähemmän haitallinen kuin toinen. Pidämme kannatettavana myös pakollisten kuvavaroitusten käyttöönottoa, sillä niiden on todettu olevan pelkkiä tekstivaroituksia vaikuttavampia. Kuvallisia varoituksia suositellaan myös WHO:n tupakkapuitesopimuksen 11 artiklan toimeenpano-ohjeissa. Suomi valmistele parhaillaan kuvavaroitusten kansallista käyttöönottoa.

Suomi kannattaa myös geneeristen vähittäismyyntipakkausten käyttöönottoa, sillä niiden myötä ongelma tupakkapakkausten mainonnallisuudesta poistuisi. Nykyiset tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkaukset ovat väreiltään, teksti- ja tavaramerkki-muotoiluiltaan tuotemainoksia. Ne herättävät näkyvyydellään uteliaisuuden tuotetta kohtaan, johtavat tupakointikokeiluihin ja heräteostoihin. Tekemällä pakkauksista yleispakkauksia, joissa on vain tuotteen tunnistamisessa tarpeellinen tupakkatuotteen tavaramerkki ja tarpeelliset varoitusmerkinnät, tupakkatuotteiden tuotemainonta estyy. Tutkimusten mukaan tupakkatuotteiden arvostus ja asema heikkenee tupakoimattomien ja etenkin nuorten silmissä eikä tuote houkuttele tupakointikokeiluihin.

Yleispakkausten käyttöönottoa suositellaan myös WHO:n tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen 11 artiklan toimeenpanosuosituksissa. Ohjeiden mukaan sopimuspuolten tulisi harkita sellaisia toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tai kielletään logojen, värien tai brändi-imagon tai muun mainonnallisen tiedon käyttö tupakkatuotteiden pakkauksissa. Sallittua olisi kuitenkin esittää pakkauksissa tupakan tuotemerkkien nimet ja tuotenimet erikseen määritellyllä värillä ja fontilla.

Vesipiippujen terveystarvikkeet ovat kannatettavia, mutta varoitusten toteuttaminen käytännössä voi olla ongelmallista. Haitallisia aineita koskevien lisätietojen antamista pakkauksen sisällä emme pidä välttämättömänä.

Ainesosien raportointi ja rekisteröinti

Suomi kannattaa vaihtoehtoja 2 ja 3, eli yhteisen sähköisen raportointiformaatin laatimista sekä tuotteiden rekisteröintiin ja ainesosien raportointiin liittyvien maksujen ja sanktioiden käyttöönottoa.

Konsultaatiomuistiossa todetaan, että tupakkatuotteiden ainesosien ilmoittamisen tavat vaihtelevat maittain, mistä syytä tietojen toimittaminen ja niiden vertailu on hankalaa. Muistiossa annetaan kolme vaihtoehtoa:

1 – Ei muutosta

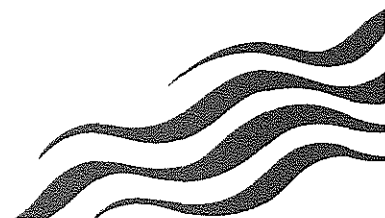
2 – Yhteisen raportointiformaatin laatiminen: Tietojen luovuttamistapa harmonisoitaisiin ja sähköistettäisiin.

3 – Maksujen ja sanktioiden käyttöönotto: Tuotteet tulisi rekisteröidä ja maksaa niistä vuosittain rekisteröintimaksu. Tietojen luovuttamatta jättäminen sanktioitaisiin.

Suomi kannattaa raportointikäytäntöjen harmonisointia, mikä helpottaisi ainesosatietojen ilmoittamista, vastaanottamista ja käsittelyä. Kannatamme myös rekisteröinnin ja rekisteröintimaksujen käyttöönottoa. Tuotteiden tai ainesosien rekisteröinti ei kuitenkaan saisi tarkoittaa sitä, että tuote olisi viranomaisen hyväksymä. Lisäksi tietojen luovuttamatta jättäminen tulee sanktioida.

WHO:n tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen neljäs osapuolikokous hyväksyi sopimuksen 9 ja 10 artikloja koskevan toimintasuosituksen. Suosituksessa suositellaan muun muassa vaihtoehdon 3 mukaisten maksujen käyttöönottoa.

Ainesosasäntely

Suomi kannattaa vaihtoehtoa 3 b, eli yhteisen listan laatimista tupakkatuotteiden kielletyistä aineista. Myös yhteisten kriteerien asettaminen eli vaihtoehto 2 on mahdollinen.

Konsultaatiomuiston mukaan tupakkatuotteisiin lisätään paljon ainesosia, joiden tarkoituksena on lisätä tuotteen houkuttelevuutta tai käytön miellyttävyyttä. Suurin osa näistä on terveydelle haitallisia. Ainesosien rajoittaminen tai salliminen vaihtelee maittain. Muistiossa annetaan kolme vaihtoehtoa:

1 – Ei muutosta

2 – Yhteisten kriteerien asettaminen: Asetettaisiin ainesosien rajoittamiselle yhteiset kriteerit, mutta ei yhteistä listaa sallituista tai kielletyistä aineista.

3 – Yhteinen ainesosalista

3a – Positiivinen ainesosalista (sallitut aineet; listan ulkopuoliset kiellettyjä)

3b – Negatiivinen ainesosalista (kielletyt aineet; kaikki muut sallittuja)

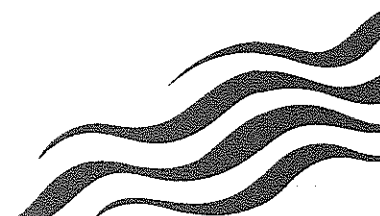
Suomi katsoo, että yhteinen ainesosasääntely olisi hyödyllistä etenkin sellaisten aineiden osalta, jotka lisäävät tuotteiden käytön miellyttävyyttä ja niiden houkuttelevuutta. Suomi katsoo, että ainesosasääntelyn ei tule kuitenkaan merkitä sitä, että sääntelyn mukainen tupakkatuote nähtäisiin turvallisena tai vähemmän terveyshaittoja aiheuttavana. Tupakka on aina vaarallista. Nuorten tupakoinnin aloittamisen ja tupakointokeilujen osalta houkuttelevuutta lisäävillä aineilla voi kuitenkin olla merkitystä, ja tästä syystä katsomme, että niiden käyttöä voidaan rajoittaa tai kieltää ne kokonaan.

WHO:n tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen neljännessä osapuolikokouksessa hyväksytyn 9 ja 10 artikloja koskevan toimintasuosituksen perusteella valtioiden tulisi kieltää tupakkatuotteissa kaikki aineet, jotka luovat kuvaa tuotteen käytön energisoivista tai terveysvaikutuksista. Lisäksi tulisi kieltää tai rajoittaa tupakan käytön miellyttävyyttä tai houkuttelevuutta lisäävien aineiden käyttöä. Rajoitus ei kuitenkaan koske tupakkatuotteiden valmistusprosessille välttämättömiä lisäaineita, jotka eivät liity tupakan käytön miellyttävyyteen. Myös EU kannatti neuvotteluissa näiden ainesosien käytön rajoittamista.

Suomi kannattaa ensisijaisesti yhteisen negatiivisen ainesosalistan käyttöönottoa. Yhteinen lista takaisi kaikissa maissa yhdenmukaiset ainesosarajoitukset. Se voisi keskittyä merkittävimpiin houkuttelevuutta lisääviin ainesosiin ja sitä voitaisiin tarvittaessa täydentää. Negatiivisen listan ongelmana ovat kuitenkin jatkuva tuotekehittely ja uudet terveydelle haitalliset tai houkuttelevuutta lisäävät aineet. Jos negatiivinen ainesosalista otettaisiin käyttöön, pidämme erittäin tärkeänä mahdollisuutta joustavaan ainesosalistan täydentämiseen. Positiivisen listan ongelmana nähdään puolestaan se, että listalla olevat ainesosat saatettaisiin kokea turvallisina. Myös yhteisten kriteerien asettaminen eli vaihtoehto 2 on mahdollinen.

Tupakkatuotteiden saatavuus

Suomi kannattaa vaihtoehdon 3 mukaisia internetmyynnin, automaattimyynnin ja tupakkatuotteiden esilläpidon kieltöjä. Jos direktiivin sääntely jää tätä hei-

kommaksi, Suomi kannattaa mahdollisuutta ottaa kansallisesti käyttöön tiukempia säännöksiä.

Komission muistiossa todetaan, että tupakkatuotteiden rajat ylittävä myynti (internetmyynti) vähentää kansallisen tupakkapolitiikan vaikutusmahdollisuuksia, kuten esimerkiksi ikärajavaltontaa ja verojen keräämistä. Tuotteissa ei aina ole lainkaan terveysvaroituksia tai ne ovat väärällä kielellä. Tupakan myynti automaateista on kielletty useassa maassa. Samoin tupakkatuotteiden esilläpito on kielletty tai tullaan kieltämään joissakin jäsenmaissa. Muistiossa annetaan kolme vaihtoehtoa:

1 – Ei muutosta

2 – Rajoitukset tupakkatuotteiden saatavuuteen

2a – Rajat ylittävän kaupan sääntelyn ja ikärajavaltontaa tehostaminen

2b – Automaattimyynnin rajoittaminen alaikäisiltä

2c – Esilläpidon rajoittaminen vähittäismyymintapaikoissa

3 – Kiellot

3a – Internetmyynnin (ja postimyynnin) kieltäminen

3b – Automaattimyynnin kieltäminen

3c – Esilläpitokieltäminen

Suomessa tupakkatuotteiden esilläpito vähittäismyynnissä tulee kiellettyksi 1.1.2012 ja tupakkatuotteiden myynti automaattisista myyntilaitteista 1.1.2015. Tupakkatuotteiden internetmyyntiä ei ole kielletty.

Suomessa ja useissa muissa maissa päätetyn esilläpitokiellon tarkoitus on ehkäistä tupakkatuotteiden markkinointia pakkausten avulla. WHO:n tupakkapuitesopimuksen 13 artiklan toimeenpano-ohjeen mukaan sopimuspuolten tulisi kieltää tupakkatuotteiden esilläpito ja tupakkatuotteiden näkyvyys tupakkatuotteiden vähittäismyymintapaikoissa sen varmistamiseksi, ettei tupakkatuotteiden myymintapaikoissa ole mitään mainonnallisia elementtejä. Ohjeen mukaan tupakkatuotteiden esilläpito on yksi tärkeimmistä tupakkatuotteiden ja tupakoinnin myynninedistämiskeinoista, koska se kannustaa tupakkatuotteiden heräteostoihin, luo vaikutelman tupakoinnin yleisyydestä ja sosiaalisesta hyväksyttävyydestä ja vaikeuttaa tupakoitsijaa pysymään lopettamispäätöksessään. Puitesopimuksen toimeenpano-ohjeessa korostetaan lasten ja nuorten erityistä haavoittuvuutta tupakkatuotteiden esilläpidon myynninedistämisaikutukselle.

Suomi kannattaa tupakkatuotteiden internetmyynnin kieltämistä. Tuotteiden tilaaminen internetistä on lisääntynyt. Ulkomailta tilattavien tupakkatuotteiden varoitusmerkinnät eivät vastaa Suomen tupakkalain vaatimuksia, eikä tällaisten tuotteiden koostumusta tai laatua pystytä juurikaan valvomaan. Lisäksi Suomeen tilatuista tupakkatuotteista ei välttämättä makseta veroja.

Tupakkatuotteisiin liittyvien palveluiden tarjoaminen internetissä houkuttelee erityisesti nuoria, internetin käyttöön tottuneita kuluttajia. Käytännössä alaikäiset voivat tilata tupakkatuotteita internetin kautta ilman tehokasta ikärajavaltontaa. Internetsivuston kautta tapahtuva tupakkatuotteiden myynti on lähes aina mainonnallista. Sen valvonta on hyvin ongelmallista, sillä sivustoja voi perustaa ja niiden tietoja ja kuvia muuttaa nopeasti. Tupakan vähittäismyynti Suomessa on luvanvaraista, eikä luvan

myöntäminen ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle ole voimassa olevan lain mukaan mahdollista.

Internet- ja automaattimyynnin kieltämiseen on olemassa oikeusperuste, sillä erilaiset säännökset haittaavat jo sisämarkkinoiden toimintaa. Myös tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen 13 ja 16 artikloissa sekä niitä koskevissa toimeenpano-ohjeissa suositellaan tämän suuntaisia toimia. Jos direktiivin sääntely jää ehdotusta heikommaksi, pidämme erittäin tärkeänä mahdollisuutta ottaa kansallisesti tiukempia säännöksiä käyttöön.

Pääasiallinen sisältö:

Komission konsultaatiomuistiossa esitellään erilaisia tupakkatuotedirektiivin (2001/37/EY) uudistamisvaihtoehtoja. Vaihtoehdot jakautuvat kuuden otsikon alle: direktiivin ala, savuttomat tupakkatuotteet, kuluttajille annettavat tiedot, ainesosien raportointi ja rekisteröinti, ainesosasääntely ja tupakkatuotteiden saatavuus.

Muistion mukaan kansainväliset ja markkinoiden muutokset sekä tieteellinen kehitys edellyttävät direktiivin tarkastelua siitä näkökulmasta, takaako se vielä sisämarkkinoiden toiminnan sekä korkeatasoisen terveydensuojelun.

Lausuntokierros pyrkii tarjoamaan asiaan liittyville tahoille varhaisen mahdollisuuden vaikuttaa direktiivin uudistamistarpeen määrittelyyn ja mahdollisten politiikkavaihtoehtojen valintaan. Mietintö perustuu tähänhetkiseen tietoon, eikä kaikkien eri vaihtoehtojen vaikutuksia sisämarkkinoiden kannalta, niiden suhteellisuutta tai unionin toimivaltaa ole vielä tarkkaan selvitetty. Näitä selvitetään tarkemmin myöhemmissä vaiheissa ongelmien ja politiikkavaihtoehtojen täsmentyessä.

LIITE: Ahvenanmaan maakuntahallituksen lausunto

